

MİRAC VE İSRA

Bazı dinî meseleler vardır ki, asırlar öncesinden mütehasşısıları tarafından halledildiği, ittifakla bir karara varıldığı halde, daha sonra ortaya çıkan bazıları tarafından yeni baştan ele alınarak üzerinde tartışılmaya başlanır, fikir yürütölür ve sonunda zihin bulandırıcı, şüphe verici bir neticeye varılır. Böyle kimseler çoklukla, âlimlerin ekserisinin ittifak ettiği hususu dikkate almazlar da zayıf görüşleri ileri sürüp, güya yeni bir şey ortaya çıkarmışçasına "ilmî" teshillerde bulunurlar.

İşte, zaman zaman ortaya sürülen meselelerden birisi de şudur: "**Mîraç ruhanî midir, cismanî midir?**" Yani Resul-i Ekrem Mîraca sadece ruhen mi çıkmıştır, yoksa bedeni ile bizzat mı çıkmıştır? Sözüünü ettiğimiz bu kimseler Mîracın sadece ruhen olduğunu ileri sürerler.

Âyet, hadis ve sahabî rivayetlerine göre meseleyi inceleyen başta büyük Sahabîlerin içinde bulunduğu selef ve halef âlimlerinin ittifakla birleştikleri nokta, Peygamber Efendimizin hem cismen, hem de ruhen Mîraç mucizesine mazhar olmasıdır. Mîracın sadece ruhen vuku bulduğunu söyleyen bir iki âlim varsa da, Ehl-i Sünnet ulemâsının ekserisinin görüşü karşısında zayıf kaldığından, itibar edilmemiştir.

Mîracın ruh-ceset birliğiyle meydana geldiği hususunda Sahabîlerden İbni Abbas, Câbir bin Abdullah, Enes bin Mâlik, Ebû Hüreyre, Hz. Ömer, Abdullah İbni Mes'ud başta olmak üzere yirmi kadar Sahabî ve âlimin görüş birliği içinde bulduklarını söyleyen Şifa-i Şerif sahibi Kadı İyaz,

"Her türlü noksanlıklardan münezze olan O Allah'dır ki, Kulunu gece Mescid-i Haramdan o etrafını mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya kadar götürdü."(1)

mealindeki âyet-i kerimeyi zikrettikten sonra şöyle bir izah yapmaktadır:

"Gerçek ve sahih olan görüş, Mîraç hem ruhen, hem de ceseden vâki olmuştur, görüşüdü. Yukarıda gösterilen âyet ve hadisler (Miracın safhalarını Peygamberimizin kendi dilinden anlattığı uzunca bir hadis) bunu ispat etmektedir. Açık ifade ve hakiki mânâdan te'vile ancak imkânsız olan hallerde başvurulur. Peygamberimizin cesediyle uyanık halde Mîraca çıkışında herhangi bir imkânsızlık yoktur. Çünkü bu vak'a rüyada cereyan etseydi, Cenab-ı Hak 'Kulunu ruhu ile yürüttü' derdi. 'Kulunu geceleyin yürüttü' buyurmazdı. 'Resûl-i Ekrem'in gözü ne kaydı, ne de aştı'(2) sözü ile

teyit etmezdi. Çünkü bu vak'a uykuda cereyan etseydi mucize olmaktan çıkardı. Böyle rüyada meydana gelen bir hâdiseyi kâfirler de akıldan uzak görmezlerdi.

'Olabilir' derlerdi. Onlar bu itirazı hadiste anlatıldığı gibi ruhen ve cismen gerçekleştiğini duydukları zaman yapmışlardı. Çünkü onlar Peygamberin (a.s.m.) mübarek ağzından Mescid-i Aksâ'da Peygamberlere imam olup namaz kıldırıldığını, Cebrail'e, 'Yanıdaki kim?' diye sorulduğunda 'Muhammed'dir' diye cevap verdiğini, göklerde peygamberlerle karşılaştığını, onların ona 'Hoş geldin, merhaba' deyip hayır duada bulduklarını, Miraçta namazın farz kılındığını, Hz. Musa ile olan konuşmalarını, Cebrail'in gelip elinden tuttuğunu, semaya çıkardığını, semâda en yüksek kalemlerin seslerini duyduğunu, Sider-i Münteha'ya ulaştığını, Cennette girip dolaştığını dinlemişlerdir de bir türlü akılları almamıştır. Eğer bütün bu anlattıkları rüyada olsaydı, itiraz etmezlerdi. Zira itiraz etmelerine hiçbir sebep yoktu."

Kadı İyaz aynı eserinde daha birçok naklî ve aklî deliller getirmekte ve Hz. Ebû Bekir'in bir müşahedesini de kaydetmektedir:

"Hz. Ebû Bekir, Mîraç Gecesi hususunda Peygamberimize (a.s.m.), 'Dün gece sizi yerinizde aradım, bulamadım' deyince, Resûl-i Ekrem, 'Cebrail, beni Mescid-i Aksâ'ya götürdü.' diye cevap verdi."³

Yine bu hususta İsrâ Sûresinin 1. âyetine dayanarak şöyle bir tefsirde bulunan âlimler de vardır:

"Kul mânâsına gelen 'abd' ruhla cesedin her ikisine birden ıtlak olunur. Yalnız cesede abd denilmediği gibi, yalnız ruha da abd denilmez. 'İsrâ' da geceleyin bir cismi yürütmektir. Bu kelime hiçbir zaman yalnız ruhu yürütmek mânâsında kullanılmamıştır. Binaenaleyh Resulullah (a.s.m.) gerek Mekke'den Kudüs'e, gerekse Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'dan göklere vâki olan seyahatında hem cesedi, hem de ruhu ile bulunmuştur."⁴

İslâm uleması içinde Mîraç hakkında en güzel izah ve ispatı yapan Bediüzzaman

Hazretleri, "**Nasıl, bir insan cismiyle binlerce sene mesafeyi birkaç dakika zarfında kateder, gider, gelir?**" şeklindeki bir suale özetle şöyle cevap vermektedir:

"Dünya gibi ağır bir cisim, fenninizce senelik hareketiyle bir dakikada takriben yüz seksen sekiz saat mesafeyi alır. Takriben yirmi beş bin senelik mesafeyi bir senede alıyor. Acaba şu muntazam hareketleri ona yaptıran ve bir sapan taşı gibi döndüren bir kudret, bir insanı Arş'a götürüp getiremez mi? Güneşin çekim gücü denilen İlâhî bir kanunla Mevlevî gibi etrafında pek ağır olan Dünyayı gezdiren bir hikmet, Rahmet cazibesi ve muhabbet inci-zabiyle bir insan cismini şimşek gibi Arş'a çıkaramaz mı?"

"Cenab-ı Hak kendi sanat eserlerini, mülk ve melekûtunu, insanlığın amellerinin uhrevî neticelerini göstermek istemiştir. Öyleyse görülecek âlemler için gözünün, işitilecek şeyler için de kulağının Arş'a kadar beraber olması lâzım olduğu gibi, ruhun sonsuz vazifelerini görecek olan mübarek cisminin de Arş'a kadar beraber olması akıl ve hikmet gereğidir. Nasıl ki, İlâhî hikmet Cennette cismi ruha arkadaş ediyor. Çünkü ibadet vazifelerini gören, acı ve lezzetlere sebep olan cesettir; elbette o mübarak ceset ruha arkadaş olacaktır. Madem Cennete cisim ruh ile beraber gider, elbette Cennetü'l Mevlanın gövdesi olan Sidretü'l-Müntehâ'ya yükselen Resûl-i Ekreme mübarek cesedini refakat ettirmesi aynı hikmettir."5

Peygamberimizin Miraca bizzat bedeni ve ruhu ile birlikte çıktığını en güzel bir tarzda izah eden âlimlerin sözleri başka bir açıklama gerektirmeyecek kadar açıktır. Artık bundan sonra "Resulullah sadece ruhu ile Miraca çıkmıştır" sözleri mesnetsizdir. Açık olarak belirtilen âyet ve hadislerin izahlarına ters düşmektedir.

Kaynaklar:

1. *İsrâ Sûresi, 1.*
2. *Necm Sûresi, 17.*
3. *Eş-Şifâ, 1:359-365.*
4. *A. Davudoğlu, Müslim Tercümesi, 2:107.*
5. *Sözler, s. 534-535.*